

Albánie – země orlů

Ani v tomto čísle našeho časopisu Tampela jsme neopomněli pozvat vás za hranice všedních dní. Dlouho jsme se rozmýšleli nad výběrem vhodné destinace, abychom uspokojili i náročné cestovatele, a tentokrát jsme se rozhodli pro Balkán. Naším cílem se stala pro našince jistě exotická a temperamentní Albánie. Vašimi průvodci Albánií budou zkušení cestovatelé Robert Götz a David Bříza. Dají vám své tipy na místa, která určitě stojí za to navštívit, ale nezapomenou vám dát ani několik praktických rad na cestu. Nyní se už pohodlně posadte a nechte se unášet voláním dále.

- **Kdy jste navštívili Albánii? A jak dlouhou dobu jste tam strávili?**

David: Já jsem tam byl letos na přelomu srpna a září. Byly to dva týdny včetně cesty tam a zpátky, takže celkem osm nocí v horách či podhorských vesničkách.

Robert: V Albánii jsem byl vloni první dva týdny v září.

- **Proč jste se vydali zrovna do Albánie?**

David: Co o této zemi víš ty? Já taky nic nevěděl, sotva kde se nachází a že tam jsou hory. To mě donutilo přečíst si oficiálního průvodce i ty neoficiální a něco se o ní dozvědět. Nyní jsem tam byl a mohu říct, že o ní něco vím. Prostě mě láká vše neznámé...

Robert: Protože jsem tam ještě nebyl (smích). Balkán mi jistým způsobem učaroval. A Albánie byla mnou neprobádaná, což jsem viděl jako zásadní nedostatek. O Albánii jsem slyšel jako o hodně tolerantní zemi s výbornou kuchyní a ucházejícím pivem, nedalo mi to tedy nepoznat pravý stav věci. Pravda, primárním cílem byly hory, ale zase jsem nechtěl svůj albánský pobyt smršknout jen na pár desítek kilometrů v kopcích.

- **Jak dlouho trvala cesta a jak jste tam cestovali?**

David: Do Albánie jsem cestoval vlakem a cesta tam trvala dvacet pět hodin.

Robert: Já jsem cestoval také vlakem. Se zpožděním jsme to měli skoro sedmadvacet hodin, takže to skoro byla má nejdelší cesta v jednom vagónu. Naštěstí to bylo vleže.

V Albánii jsme k přesunům využívali lokálních nabídek, často

jsem jezdili furgony, což je obdoba ruské maršruty snad jen s tím rozdílem, že tady se snaží dodržovat jakýsi jízdní řád. Pro neznané – jde o něco na způsob VW Transporter nebo Ford Tranzit, pravda, v Rusku jde spíše o vozy GAZ nebo UAZ, tady jsou hodně na staříčké Mercedesy. Do takového vanu se oficiálně vejde devět lidí s řidičem, nebyla tedy výjimka, když nás tam jelo patnáct. Rekordní počet byl pětadvacet lidí, náklad a kanárek.

Pro poznání koloritu země se nesmí vynechat vlak. Neuvěřitelně vybité vagóny chvílemi bez podlah a lokomotivy s nápisy ČKD jedou krajinou maximálně čtyřicetikilometrovou rychlostí.

No a do třetice jsme občas využili místní taxi, takže zpravidla Mercedes a nějaký stařík, co neumí moc řídit, zato má dva klaksony a ty používá bezvýhradně v každé zatáčce. Poměrně sranda.

David: Abych to upřesnil – nejdříve jsem si přečetl Robertův deník z cesty po Albánii a pak jsem využil několika jeho dobrých tipů a rad (smích).

- **Jaká místa jste v Albánii navštívili?**

Robert: Přijeli jsme do Shkodëru, což je u hranic s Černou Horou u Skadarského jezera. Přes Komani jsme se dostali k Fierzë a do Bajram Curry. Komani je přehrada kterou jsme přepluli trajektem vypadající jako Karosa bez kol a mnoho průvodců tuto plavbu popisuje jako nejsceničtější na světě. Až tak bych to neviděl, zážitek to ale byl silný. Komani byly spolu s jezerem Fierzë vytvořeny v sedmdesátých letech dvacátého století přehrazením řeky Drin. Vznikla tak několik desítek kilometrů dlouhá přehradní nádrž a na ní hydroelektrárny vyrábějící většinu albánské elektřiny. Proto je k zamyšlení, že v městech nedaleko od elektrárny běžně vypadává proud.

Pokračovali jsme do Rrogami. Podívali jsem se do hor, po přechodu jsme skončili v Thethi.

Nedalo nám to se nepodívat do hlavního města, do Tirany. Po několika dnech v horách byla návštěva Tirany celkem šok. Populace Tirany v posledních 20 letech prudce narostla, takže si tam člověk připadal jako v obrovském mraveništi. Vypadli jsme prvním autobusem a bylo nám úplně jedno, kam jede.

David: My jsme postupovali trochu podobně jako Robert – také jsme dorazili do Shkodëru, pak jsme se přepravili do Rrogami a osm dní jsme strávili v horách. Pak jsme se vrátili do Shkodëru,

já jsem pokračoval do Tirany a zbytek naší výpravy pokračoval do Černé hory a zpátky do Česka. V Tiraně jsem strávil snad jen dvě hodiny a bohatě mi to stačilo. Bylo velké vedro, na zádech jsem měl krosnu, centrální náměstí bylo rozkopané, všude prach a odpadky...

- **Na kterém místě se vám nejvíce líbilo?**

Robert: Určitě v horách.

David: Každá země je většinou nejhezčí v horách.

Robert: Pak to ještě nebylo špatné v části, kde žijí Kosovští Albánci. Před devíti lety tam beze stopy zmizeli tři čeští studenti. Je to údolí, kde je obvyklá krevní msta. Oproti například Sicílii nebo Korsice, ji mají poněkud upgradeovanou. Dříve zde byly kamenné věže, kam se při krevní mstě zavřeli viníci, kteří zde museli čekat dokud se spor neurovná. Krevní msta Kosovských Albánců se vztahuje na všechny členy rodiny kromě žen a dětí. Takže zavřením do věže si vlastně na sebe viník uvalil dobrovolné vězení (plus ještě na všechny muže v rodině), zase měl ale poměrně slušnou šanci, že přežije. V Thethi jedna taková stojí.

Albánie je také země mnoha bunkrů. V současné době jich tam je na sedm set tisíc.

David: Člověk si je ale nesmí představovat jako naše bunkry, řopíky, protože v tomhle případě se jedná o malé kopule sotva pro jednoho člověka.

Robert: Bunkry jsou uprostřed křižovatky, na hřbitově, v zástavbě, na pláži, zkrátka všude možně. V současné době jsou mimo jiné hojně využívány jako sklepy na brambory, případně se k nim přistaví věžička a je to výborná hospoda (smích).

- **Jaké jsou Albánské hory?**

Robert: Od každého něco. Chvillemi mi připomínaly Dolomity, chvillemi Julské Alpy, chvillemi rozruchané Altajské skály. Albánské Alpy jsou velmi suché, veškerou vodu jsme získávali ze zbytků sněhových polí v závrtech. A hlavně – hory byly značně pusté. Potkali jsme jen jednu českou dvojici (zcela standardně), pak až baču s ovce.

David: Krásné, ostré, skoro liduprázdné a neznámé bílé vápencové hory s hlubokými dolinami. Geograficky se řadí do Dinárské soustavy, kam patří např. i Julské Alpy, které je připomínají. Nyní ale mluvím pouze o pohoří Prokletije (to je černohorský název, albánský je Bjeshkët e Nemukaje) s nejvyšším vrcholem Maja e Jezercës (2 694 m n. m.).

- **Je v Albánii turistické značení jako třeba v ČR?**

Robert: V první řadě musím předeslat, že značení KČT v České republice patří mezi nejdokonalejší systémy na světě. Osobně nad něj řadím jen značení na Slovensku, které se od našeho liší jen tím, že místo kilometrů udávají čas v hodinách (je to z důvodu vysokých hor, kde kilometry nikomu nic neřeknou) a oproti Alpským zemím jejich časomíra kupodivu sedí se skutečností.

V Albánii jsme na značku narazili jednou. Jednalo se o dva červené pruhy, které se zřejmě dle nálady autora měnily na červené kružnice a naopak. V jednom sedle došla barva a značení jsme už nezahledli.

David: Tak to rozhodně ne, my držíme asi světový primát, i když je pravda, že na nejméně frekventovanějších úsecích je již vidět značka podobající se naší červené. Zbytek však člověk jde po jakýchsi červených, oranžových nebo fialových pruzích či kružnicích, kamenných mužících či intuitivně po vychozených cestách a ovčích bobcích.

- **Co jste v horách jedli? Vše jste si nesli na zádech?**

Robert: Se stravou v horách se moc nepáru. Jedním z důvodů je právě skutečnost, že si všechno nosím na zádech a že jsem se kdysi rozhodl šetřit si klouby, takže se snažím, aby se má kompletní výbava včetně vody vešla do čtrnácti patnácti kilo na deset dní v horách. Základ celého dne tvoří snídaně, v mém pojetí se jedná o tatrgel – to je směs vloček a sušeného ovoce, a vlastně všeho co mi přijde pod ruku, domácí výroby. Na oběd

Shkodër je, stejně jako většina Albánie, značně tolerantní. Mešitu a kostel v takové blízkosti těžko kde jinde spatříte. Foto: RG

to je většinou müsli tyčinka a k večeri nějaký glutamát ve formě polévky se škvárou – to je pro změnu mnou sušené maso. Na jednu porci 37 gramů. Fakt to vypadá jako škvára (smích). No a když je možnost, kupujeme od bačů sýr.

David: To je taková nutná podmínka mít veškeré jídlo na zádech, protože na horách prodejny nejsou, takže lze maximálně při troše štěstí koupit něco od bačů jako sýr nebo mléko. Jedli jsme převážně sušené věci jako müsli, cous-cous, polentu, bramborovou kaši či hotové omáčky s těstovinami typu Maggi Dobrý hostinec či Vitana Prima Cucina apod.

• A jaký byl váš nejsilnější zážitek?

David: Pro mě to byl výstup na nejvyšší vrchol hor a pak každé setkání s místními bači a domlouvání se s nimi.

Robert: Pominu-li tenkrát ještě neznačený výstup na nejvyšší horu Maja e Jezercës, tak setkání s medvědem. Sice jsme se neviděli, ale věděli jsme o něm dost dlouho. Totiž, už skoro dva dny s námi šel jeden flegmatický ovčácký pes. Čas od času jsme ho nakrmili kouskem sýru, co jsme sehnali od bačů, nic moc jiného jsme už neměli. Co bylo zvláštní, vždycky pečlivě vylízal trávu nejen po svém kousku, ale i naše drobky. Přičítali jsme to hladu, už jednou jsme se s ním pral o kus salámu.

Z ničeho nic pes začne zuřivě štěkat. O chvíli později se přidávají i psi od salaší, co jsou za kopcem, to ten náš už ale žene do kopce a slyšíme jej stále tišeji, přesto dost na to, abychom okamžitě poznali, že neštěká z radosti. Vyhodnotili jsme to jako že v pohodě (ne že bychom měli na výběr), ale jídlo radši neseme na strom. Ne, že by tady byl nějaký strom. Pytel s jídlem nakonec rveme do kleče, hlavně co nejdál od nás! Poněkud pozitivní bylo, že k potenciálnímu sežrání se odsoudila osádka stanu vedle, protože zapoměli odnést zubní pasty a už se jim nikam nechtělo.

V noci byl silný víchr a dal jsem si dohromady jednoduchou rovnici, že medvěd o nás neví, protože jsme od něj po větru. Tedy, nebude o nás vědět do doby, než se vítr otočí. Už odpoledne cestou sem jsme procházeli okolo sežrané ovce.

Překvapivě nás v noci nic nesežralo, ale ráno jsme měli poměrně vysoké tempo balení. Když jsme vyrazili k sedlu, po asi sto metrech jsme našli sežranou ovci. Tentokrát čerstvě. Takže tak.

• Co vás vlastně vede k tomu trávit dovolenou v horách

Robert: Těžko to nazvat, osobně tomu občas říkám životní rovnováha. Žiju ve městě, kde život pulsuje, pořád se něco děje, používám kalendář a budík, čas mám naplánovaný někdy až týdny dopředu. V práci buď sedím na židli a dělám s počítačem, nebo se pohybuji mezi lidmi a neustále něco řeším. Proto jednou za čas potřebuji z tohoto koloběhu vypadnout. Občas jedu do hor, občas na moře, občas do zasněžené tundry...

Má dovolená ale zase musí být aktivní. Upnu-li se k horám, jak koneckonců zněla otázka, musí to být kopce zajímavé, s nějakým cílem (vím, i cesta je cíl), ne plné lidí, hotelů a lanovek. Rád poznávám cizí kraje a hory k většině z nich neodmyslitelně patří. A v posledním řadě – my to máme tak nějak v rodině.

David: Člověk si odpočine od každodenního ruchu civilizace a stará se pouze o to přežít, takže může plně vnímat krásu přírody všemi smysly.

• Co byste doporučili cestovatelům, kteří se do Albánie teprve chystají?

Robert: Vzít si hlavně hodně čtení do vlaku (smích). Albánie není nebezpečná země, za předpokladu, že se člověk chová tak, jak by se na cestách chovat měl. Splynout s místními, nedávat najevo, že je bohatší než oni (za bohatství se považuje už i digitální kompaktní fotoaparát), chápat místní kulturu a zvyky.

David: Já bych určitě doporučil cestovat tam vlakem, navíc tam jede z Prahy přímý vagón. Také není špatné podívat se předtím na internetu na cestovatelské deníky lidí, kteří už tam byli.

Robert: Není špatné popátrat po nějakých mapách. Já jsem napsal na konzulát, odkud mi během pár hodin poslali tři skeny sovětských vojenských map z roku 1942. Trochu jsem si procvičil azbuku, musí se ale nechat, že není nic přesnějšího, než vojenská mapa. A v horách se za sedmdesát let nic nezmění...

*Robert Götz & David Bříza
ptala se Dagmar Dočekalová*

